

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Bakı İdarəetmə və Texnologiya kolleci

“Sahənin iqtisadiyyatı”

fənninin

PROQRAMI

040723 – “Zərgərlik məmulatları və bəzək əşyalarının hazırlanması”

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Bakı
İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin Metodiki
şurasının 15 sentyabr 2017-ci il tarixli iclasının
qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

(Protokol № 1)

Bakı 2017

Tərtib etdi:

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin fənn müəllimi

Azadəliyeva Gülxar Əyyub

Redaktor:

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin fənn müəllimi

Rüstəmovə Solmaz Talış

Rəy verənlər:

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin fənn müəllimi

1. Abdulova Gülnarə Fazil

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat
Universitetinin “Xidmət sahələrinin
iqtisadiyyatı və menecment”
kafedrasının dosenti i.ü.f.d.

2. Yusifov Elşad Məsim

İZAHAT VƏRƏQİ

Fənnin tədrisinə ayrılan saatların miqdarı: 60 saat

Tədris kursu tədris ilinin ikinci semestrində keçirilir. Bu ixtisas qruplarında ümumi tədris yükü 60 saat olub, mühazirəyə 30, seminara 30 saat ayrılmışdır. “Sahənin iqtisadiyyatı” fənninin proqramı bazar münasibətləri şəraitində xalq təsərrüfatının sahələri və alt yarım sahələrinin əmək məhsuldarlığı, maya dəyəri və s. kimi mühüm məsələlərinin öyrənilməsinə əhatə edir. Bu kursun obyektı sənaye sahəsidir. Sənaye öz daxili strukturuna və miqyasına görə maddi istehsalın ən zəngin və böyük sahələrindəndir. Bu baxımdan fənnin dərinlən öyrənilməsi, araşdırılması müasir dövrün ən başlıca və zəruri səbəbidir.

Kursun predmeti istehsal münasibətlərinin mahiyyətini, maddi nemətlərin istehsalı və bölgüsünün ən ümumi qanunlarını öyrənməkdir. Tələbələr fənnin öyrənilməsində qarşıya qoyulan tələblərin yerinə yetirilməsində fəal iştirak etməklə yanaşı, sərbəst təhlil aparmağı bacarmalıdır.

MÖVZULAR ÜZRƏ SAATLARIN PAYLANMASI

№	Mövzuların adları	Mühazirə	Seminar
1.	Fənnin predmeti, vəzifələri iqtisadiyyatın yaranma tarixi.	2	2
2.	İqtisadiyyatın məqsədi ona nail olma məqsədləri, iqtisadi kateqoriyaları və iqtisadi qanunları.	2	2
3.	İqtisadiyyatın inkişafında sahələrin rolu, sahələrin yaranma tarixi.	2	2
4.	Sahələrin spesifik xüsusiyyətləri, bazar iqtisadiyyatı şəraitində sahələrin inkişafı.	2	2
5.	Sahə istehsalının iqtisadi səmərəliliyi, iqtisadi səmərəliliyin müəyyən edilməsi metodları.	2	2
6.	Sənayenin sahə quruluşu. Sənayenin dövlət iqtisadiyyatında rolu.	2	2
7.	Sənayenin inkişaf perspektivləri, emalat sənayesi	2	2
8.	İstehsalın təşkilində menecerin rolu, hasilat sənayesi	2	2
9.	İnvestisiya layihələrinin qiymətləndirilməsi. Müəssisənin qiymət strategiyası	2	2
10.	Zərgərlikdə texnoloji proseslər, sənayedə ETT.	2	2
11.	Sənayedə idarəetmənin təşkilinin əsasları, sənayenin inkişafının planlaşdırılması və proqnozlaşdırılması.	2	2
12.	Sənaye sahələrinin istehsal proqramı və onun əsaslandırılması, sənaye istehsalının təmərküzləşdirilməsi və müəssisələrin ölçüsü.	2	2
13.	Sənayedə ixtisaslaşdırma və kooperasiyalaşdırma. Sənayedə kombinləşdirmə.	2	2
14.	Sənaye istehsalının ərazi üzrə təşkil sənaye istehsal heyəti və onun idarəedilməsi.	2	2
15.	İdarəçilik davranışı və insan resursları, işçi heyəti onun idarəedilməsi problemləri.	2	2
Cəmi: 60 saat			

MÖVZULAR VƏ ONLARIN İZAHİ

Mövzu 1. Fənnin predmeti, vəzifələri iqtisadiyyatın yaranma tarixi – 4 saat

Kursun tədqiqat obyektinin aydınlaşdırılması “Sahənin iqtisadiyyatı”nın obyektı sənaye sahəsidir. Sənaye kökü latın sözü olub “maşınlı texnikaya əsaslanan zavod-fabrik fəaliyyəti” deməkdir. İqtisadiyyatın yaranma tarixi.

Mövzu 2. İqtisadiyyatın məqsədi, ona nail olma məqsədləri, iqtisadi kateqoriyalar və iqtisadi qanunlar – 4 saat

Milli iqtisadiyyatın əsas məqsədi. Məqsədə nail olmaq üçün lazım olan qayda- qanunlar. Əsas iqtisadi qanunlar və kateqoriyalar. Onların mahiyyəti.

Mövzu 3. İqtisadiyyatın inkişafında sahələrin rolu, sahələrin yaranma tarixi – 4 saat

Sənaye sahələrinin xalq təsərrüfatının inkişafındakı rolu. Onların yaranma dövrü, inkişaf yolu. Bazar iqtisadiyyatında sahələrin hərtərəfli inkişafı.

Mövzu 4. Sahələrin spesifik xüsusiyyətləri. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində sahələrin inkişafı – 4 saat

Hər bir sahənin özünəməxsus xüsusiyyətləri, müasir şəraitdə onların bir-biri ilə əlaqələrinin təmin edilməsi. Sahələrin inkişafının istiqamətləndirilməsi.

Mövzu 5. Sahə istehsalının iqtisadi səmərəliliyi, iqtisadi səmərəliliyin müəyyən edilməsi metodları – 4 saat

Sahələr üzrə istehsalın təşkili. Firmanın strategiyasının hazırlanması, səmərəlilik metodlarının işlənməsi, bu metodların istehsala tətbiqi.

Mövzu 6. Sənayenin sahə quruluşu, sənayenin dövlət iqtisadiyyatında rolu – 4 saat

Sənaye sahələrinin təsnifləndirilməsi, sahələr arasındakı qarşılıqlı əlaqə. Sahə quruluşunun təhlili, sənayenin dövlət iqtisadiyyatı inkişafındakı rolu. Ona təsir edən əsas amillər.

Mövzu 7. Sənayenin inkişaf perspektivləri. Emalat sənayesi – 4 saat

Müasir şəraitdə sahələrin inkişafı. Sənaye sahələrinin qarşılıqlı əlaqələrinin təmin edilməsi. Ağır sənaye sahəsi olan emalat sənayesinin inkişafı. Emalat və hasilat sənayesinin əlaqələri.

Mövzu 8. İstehsalın təşkilində menecerin rolu. Hasilat sənayesi – 4 saat

İstehsalda menecerin rolu və vəzifələri. Kadrların düzgün yerləşdirilməsində menecerin rolu. Hasilat sənayesinin inkişafı. Hasilat sənayesindən emalat sənayesinə xam materialın verilməsi

Mövzu 9. İnvestisiya layihələrinin qiymətləndirilməsi. Müəssisənin qiymət strategiyası – 4 saat

İnvestisiyanın növləri. İnvestisiya layihələrinin qiymətləndirilməsi. Maddi investisiyanın əhəmiyyəti. Qiymət strategiyası. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində qiymətin formalaşması. Müəssisənin qiymət strategiyasında maya dəyərinin rolu

Mövzu 10. Zərgərlikdə texnoloji proseslər. Sənayedə ETT – 4 saat

Ən son texnoloji yeniliklərin zərgərlikdə tətbiqi. Texnoloji, texniki proseslərin mahiyyəti. Müasir zamanədə elmi- texniki tərəqqinin tətbiqi. Onların sənayenin inkişafına təsiri.

Mövzu 11. Sənayedə idarəetmənin təşkilinin əsasları. Sənayenin inkişafının planlaşdırılması və proqnozlaşdırılması – 4 saat

Sənaye sahələrində idarəetmənin düzgün təşkili, istehsal heyəti axıcılığının qarşısının alınması. Sahələrin gələcək strategiyasının hazırlanması. İstehsalın planlaşdırılması və proqnozlaşdırılması.

Mövzu 12. Sənaye sahələrinin istehsal proqramı və onun əsaslandırılması, sənayedə istehsalın təmərküzləşdirilməsi və müəssisələrin ölçüsü – 4 saat

Müəssisələrdə istehsal proqramı, onun proqram üzrə düzgün təşkili. İstehsalın ictimai təşkili formaları. Təmərküzləşdirmə, ixtisas üzrə müəssisələrin düzgün yerləşdirilməsi. Müəssisələrin ölçüsü : kiçik, orta və böyük ölçülü müəssisələr.

Mövzu 13. Sənayedə ixtisaslaşdırma və kooperasiyalaşdırma. Sənayedə kombinləşdirmə – 4 saat

Sahə müəssisələrində ixtisaslaşdırma . Xammal və materialların yerləşmə zolağı üzrə müəssisələrin tikilişi. Kooperasiyalaşdırmanın düzgün təhlili. Sənaye sahələrində kombinləşdirmə Sənayedə ixtisaslaşdırmanın əhəmiyyəti.

Mövzu 14. Sənaye istehsalının ərazi üzrə təşkili. Sənaye istehsal heyəti və onun idarə edilməsi – 4 saat

İstehsal müəssisələrinin ərazi üzrə düzgün yerləşdirilməsi. Müəssisələrin xammal ehtiyatının toplanması. Sənaye istehsal heyətinin idarə edilməsi metodu. Sənayedə kadrların seçilməsi və ixtisas üzrə bölünməsi.

Mövzu 15. İdarəçilik davranışı və insan resursları, işçi heyətinin idarə edilməsi problemləri – 4 saat

İstehsal və xidmət müəssisələrində idarəçilik davranışı. İnsan resurslarına olan tələbat. Cəmiyyətin iş potensialından səmərəli istifadənin təşkili. İşçi heyətinin idarə edilməsi problemləri.

ƏDƏBİYYAT

1. Telman Hüseynov “Sənayenin iqtisadiyyatı” –Bakı -2000
2. Tofiq Quliyev “İdarəetmənin əsasları – Bakı -2006”
3. Telman Hüseynov “Müəssisənin İqtisadiyyatı” Bakı -
4. Yahudov X.M. “Menecmentin Əsasları”
5. Teymur Vəliyev “İqtisadiyyatın əsasları”
6. Quliyev T. “İqtisadi nəzəriyyə”
7. Mirzəyev T. “İqtisadiyyatın idarə edilməsi”

**ixtisas fənn müəllimi Gülxar Azadəliyeva
Əyyub qızının orta ixtisas müəssisələrində təhsil
alan tələbələr üçün “Sahənin iqtisadiyyatı”
fənnindən hazırladığı proqrama**

Rəy

Bazar iqtisadiyyatı şəraitində sahə iqtisadiyyatı daha dərin problemləri öyrənməlidir. Sahə iqtisadiyyatı fənni müəssisənin iqtisadi səmərəliliyini yüksəltməklə yanaşı, sənayenin formalaşmasını və təşkilini və inkişafını həyata keçirir. Kursun predmeti istehsal münasibətlərinin mahiyyətini, maddi nemətlərin istehsalı və bölgüsünün ən ümumi qanunlarını öyrənməkdir.

“Sahə iqtisadiyyatı” fənninin öyrənilməsi zamanı müxtəlif iqtisadi fənlərdən istifadə olunur. “İdarəetmənin əsasları”, “İqtisadi nəzəriyyə”, “Müəssisənin iqtisadiyyatı” və s. kimi fənlərin əsaslarına istinad edilir. Azadəliyeva Gülxarın tərtib etdiyi proqram “Zərgərlik məmulatları və bəzək əşyaları texnologiyası” ixtisası üçün nəzərdə tutulmuşdur, bütün pedoqoji tələblərə və metodiki göstərişlərə uyğun tərtib edilmişdir. Proqram qoyulan tələbləri ödəyir. Proqramın çap olunmasını tövsiyyə edirik.

**Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin
fənn ixtisas müəllimi:**

Abdulova Gülnarə